

Ольга ЗАГОРОДНЯ,
orcid.org/0000-0002-0140-0992
кандидат філологічних наук,
асистент кафедри іноземних мов математичних факультетів
Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) olgagorna@ukr.net

КОНЦЕПТИ «TECHNOLOGY», «INNOVATION», «ТЕХНОЛОГІЇ», «ІННОВАЦІЇ» В МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ МОЛОДІ

Швидкий розвиток новітніх технологій спонукає до розгляду характеру осмислення техногенних явищ у свідомості суспільства з метою їх критичного аналізу. Метою цієї статті було дослідити психолінгвістичний характер концептів «technology», «innovation», «технології», «інновації» за допомогою вільного асоціативного експерименту та висвітлити особливості їх репрезентації в мовній картині світу майбутніх ІТ-спеціалістів. В статті використані вільний асоціативний експеримент для збору даних, статистичні методи для аналізу та опрацювання результатів, дескриптивний метод для їх опису. Було здійснено компонентний аналіз семантичної та асоціативної структур досліджуваних концептів, виділено ядерні і периферійні елементи, визначено актуалізовані компоненти в структурах лексичних значень стимулів (концептів) та їх асоціативних полях, досліджені конотативні характеристики концептів «technology», «innovation», «технології», «інновації», визначено характер асоціативних зв'язків між стимулами та реакціями. Здійснено порівняльну характеристику асоціативних полів різномовних стимулів зі спільним денотатом. В експерименті взяло участь 50 студентів ІТ спеціальностей, переважно чоловічої статі, киян, які володіють англійською мовою на рівні незалежних користувачів. В результаті проведеного дослідження виявлено, що різномовні концепти у парах «technology» – «технології», «інновації» – «innovation», в свідомості респондентів не є ідентичними. Різнномовні лексеми, назви однієї реальності в дійсності, в свідомості носіїв мають свої окремі значення і можуть не перетинатися асоціативними полями в зонах ядра і ближньої периферії, а стимули в межах одної мовної системи, навпаки, наближаються за своїм змістом за спільними ідеями. Концепти «technology», «innovation», «технології», «інновації» в свідомості українських студентів ІТ сфери яскраво позитивні, англійськомовний концепт «technology» має нашарування урочистості. В усіх АП досліджуваних стимулів присутні українськомовні і англійськомовні реакції, що свідчить про започаткування у респондентів українсько-англійського білінгвізму, і превають емоційно-оцінні асоціативні зв'язки. Перспективи дослідження – розширення вибірки стимулів і респондентів.

Ключові слова: технології, інновації, стимул, концепт, вільний асоціативний експеримент.

Olha ZAHORODNIA,
orcid.org/0000-0002-0140-0992
Candidate of Philological Science,
Assistant at the Department of Foreign Languages for Mathematical Faculties
Educational-Scientific Institute of Philology of Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Kyiv, Ukraine) olgagorna@ukr.net

CONCEPTS “TECHNOLOGY”, “INNOVATION”, “ТЕХНОЛОГІЇ”, “ІННОВАЦІЇ” IN THE LANGUAGE WORLDVIEW OF THE YOUTH

The rapid development of new technologies encourages consideration of the comprehension of technogenic phenomena in the consciousness of society with the aim of their critical analysis. The purpose of this article was to explore the psycholinguistic nature of the concepts of "technology," "innovation" in Ukrainian and English through a free associative experiment and highlight the peculiarities of their representation in the linguistic worldview of future IT specialists. The article uses a free associative experiment to collect data, statistical methods to analyze and study the results, a descriptive method to describe them. A component analysis of the semantic and associative structures of the studied concepts was carried out, nuclear and peripheral elements were identified, actualized components in the structures of stimuli (concepts) lexical meanings and their associative fields were determined, the connotative characteristics of the Ukrainian-language and English-language concepts of "technology," "innovation" were investigated, the nature of associative connections between stimuli and reactions was determined. Comparative characterization of associative fields of multilingual stimuli

with common denotation is carried out. The experiment involved 50 students of IT specialties, mainly males, Kyivans, who speak English at the level of independent users. As a result of the study, it was found that multilingual concepts paired in Ukrainian and English in the minds of respondents are not identical. Multilingual lexemes, the names of one reality, in the minds of the respondents have their own separate meanings and may not be crossed by associative fields in nuclear and near periphery zones; and stimuli within the same language system, on the contrary, can be partially similar in content and have common ideas. The Ukrainian-language and English-language concepts "technology," "innovation" in the mind of Ukrainian IT students are clearly positive, the English-language stimulus "technology" has a layering of solemnity. In all the fsociative fields of the studied stimuli, there are Ukrainian-language and English-language reactions, which indicates the initiation of Ukrainian-English bilingualism among respondents, and emotional-evaluative associative ties prevail. Study perspectives is in expanding the incentives and respondents lists.

Key words: technology, innovation, incentive, concept, free associative experiment.

Постановка проблеми. Бурхливий розвиток технологій сьогодення, інтенсивна підготовка фахівців ІТ-сфери, роботизація та розвиток штучного інтелекту вимагають від дослідників розгляду характеру сприйняття та оцінки вищезгаданих явищ в суспільстві для розуміння напрямків можливого розвитку сучасних технологій, прогнозування їх ефективності, гармонійного включення інновацій в сьогоденне життя та розвитку суспільної самосвідомості у їх використанні. Важливим етапом таких досліджень стає вивчення усвідомлення явищ «технології» та «інновації» в мовній картині світу молоді, адже саме молодь стає рушієм новаторських технологій майбутнього, особливо якщо це стосується майбутніх фахівців у сфері ІТ. Оскільки найбільш поширеною та використовуваною мовою, яка застосовується як мова створення та імплементації новинок технічного світу в суспільне життя, є англійська мова, суттєвим є розгляд сприйняття англійських лексем «technology», «innovation» в мовній картині світу молодого покоління поруч з їх українськомовними відповідниками «технології» та «інновації».

Аналіз досліджень. Вивчення окремих вербалізованих елементів мовної картини світу в сьогоденній лінгвістиці займається чимало дослідників. Здебільшого ці елементи узагальнюються до концептів та вивчаються комплексно. Існують роботи, присвячені поняттю «концепт» та методам його аналізу. Так, Н. Плотнікова (Плотнікова, 2020) пропонує розгорнуту систематизацію існуючих підходів до вивчення концепту, серед яких зазначено філософський, логіко-філософський, лінгво-логіко-філософський, логіко-поняттєвий, логіко-семантичний, психологічний, когнітивний, семантико-когнітивний підходи. В межах найсучасніших лінгвокультурологічної та етнолінгвістичної парадигм концепти висвітлені в працях І. Голубовської, С. Жаботинської, В. Жайворонка, А. Загнітко, Л. Лисиченко, Т. Радзівської, О. Селіванової та інших. Л. Шевченко (Шевченко, 2012) представила комплексний опис методики концептуальних досліджень, виділила відсистемний та

відтекстовий підходи до аналізу концептів. О. Зайченко (Зайченко, 2012) висвітлила багатогранність структури концепту та способи його дослідження через призму структурних компонентів. Окремі концепти або їх складові як об'єкти вивчення висвітлені в роботах Ю. Дем'янича (Дем'янець, 2012) – концепт «святий», Г. Сокаль (Сокаль, 2013) – концепт «краса людини», А. Копери (Копера, 2012) – концепти-емоції, І. Осовської (Осовська, Кричун, 2024) – концепт COSY та ін.

Оскільки концепт – це ємне багатоаспектне явище, яке інтегрує в собі лінгвістичний та екстралінгвістичний компоненти, деякі дослідники зосереджують увагу на аналізі окремих його сторін. Так, В. Кавалеров (Кавалеров, 2011) розглянув концепт «інновації» в креативному та цілераціональному аспекті з точки зору його укорінення в житті соціуму, представив тісний зв'язок інновацій з професійними сферами діяльності. В. Боса (Боса, 2023) проаналізувала концепт «технологія» у контексті професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій, зосередила увагу на типах технологій, найбільш ефективних в процесі фахової підготовки студентів. В цих працях концепти «інновації», «технології» представлені на позамовному, екстралінгвістичному рівні функціонування. Дослідження концепту з лінгвістичної точки зору, як структурної одиниці свідомості та елементу МКС, включає в себе дослідження його вербального імені, тобто лексеми, що вербалізує концепт в свідомості носіїв в усій сукупності його значень. Н. Фрасинюк (Фрасинюк, 2021), аналізуючи взаємозв'язок і взаємодію концептів, понять і значення, зазначає, що концепт як об'єкт лінгвістичних досліджень має вербальне вираження, до якого відносять етимологію слів, синоніми, антоніми, типові синтаксичні позиції, контексти вживання (семантичні комплекси), семантичні поля, оцінки, образні асоціації, метафорику, фразеологію, мовні шаблони, паремію, афористику, суб'єктивні дефініції, висловлювання, тексти й сукупності текстів. Концепт як одиницю менталь-

ної свідомості часто асоціюють із поняттям та значенням слова (Фрасинюк, 2021:69). Отже, дослідження значення слова є одним із аспектів аналізу концептів в психолінгвістичному, когнітивному та семантико-когнітивному підходах. В цій статті оперуватимемо терміном «концепт» у вузькому розумінні, прирівнюючи його до лексеми, що має значення і вербалізує поняття. Іншими словами, розглядатимемо один із шарів концепту – значення його вербалізованого у МКС відповідника, і будемо розглядати його у семантико-когнітивному, психолінгвістичному напрямку. В описах результатів застосування експериментального методу психолінгвістики, вільного асоціативного експерименту (ВАЕ), досліджувані концепти називатимемо стимулами.

Мета цієї статті – дослідити психолінгвістичний характер концептів «technology», «innovation», «технології», «інновації», за допомогою експериментальної методики та висвітлити особливості їх репрезентації в мовній картині світу майбутніх ІТ-спеціалістів.

Виклад основного матеріалу. Для дослідження особливостей сприйняття концептів «технології», «інновації», «technology», «innovation» свідомістю сучасної молоді та визначення характеру їх репрезентації в МКС був проведений вільний асоціативний експеримент (ВАЕ), в якому вищеназвані концепти виступили стимулами. В експерименті взяли участь 50 респондентів – студентів ІТ спеціальностей, переважно чоловічої статі, киян, які володіють англійською мовою на рівні незалежних користувачів. Вибір саме таких аудиторії респондентів і стимульної вибірки (з різним мовним вираженням) обумовлений практичними цілями: 1) виявити ті смисли, які вкладають в поняття «технології» та «інновації» майбутні автори технологій та інновацій; 2) прослідкувати різницю в сприйнятті стимулів, що позначають одне поняття, але вербалізуються докорінно по-різному; англійська мова, як мова сучасних технологій і основа усіх мов програмування для створення технологій, є в цьому випадку вагомим чинником, на відміну від інших мов, і відобразить особливості маркування концепту в залежності від мовної системи вираження. Припускаємо, що різномовні стимули зі спільним денотатом можуть інтерпретуватися і оцінюватися в свідомості носіїв по-різному та впливати на характер ставлення респондентів до реалій, позначених цими стимулами, по-різному у різних мовних середовищах.

Для опрацювання результатів вільного асоціативного експерименту використано статистичні методи аналізу. Комплексний аналіз асоціатив-

них полів стимулів ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ, TECHNOLOGY, INNOVATION дає уявлення про динамічне, сучасне значення цих лексем, що існують в свідомості носіїв тут і зараз. Співставлення таких реконструйованих психолінгвістичних значень зі словниковими дефініціями є підставою для висновків щодо актуалізації тих чи інших сторін концептів в свідомості мовця, що прямо чи опосередковано впливає на характер дій мовця по відношенню до концепту.

Асоціативне поле вищеназваних стимулів було проаналізоване з точки зору структури: виявлення ядерних і периферійних елементів, актуалізованих сем лексичного та асоціативного значень; аналізу сучасних конотацій стимулів у статистиці та динаміці; порівняльного аналізу різномовних стимулів, виявлення спільних та відмінних зон; аналізу зв'язку і взаємодії цих стимулів у мережі МКС мовців, впливів екстралінгвістичних чинників на форми репрезентації концептів в свідомості носіїв. Звісно, щоб зробити чіткіші висновки щодо вищезгаданих аспектів, необхідно збільшити та урізноманітнити вибірку респондентів і стимулів, провести серію ВАЕ в різний час, проте в цій статті робимо первинний аналіз характеру сприйняття англійських стимулів свідомістю українців в порівнянні з їх україномовними відповідниками.

Аналіз ядра і периферії асоціативних полів (АП) виявив, що ядерними елементами стимулу ТЕХНОЛОГІЇ є «створення машин» (індекс яскравості реакції (ІЯ) 0,121), «computer» (0,060), «комп'ютер» (0,060); у стимулу ІННОВАЦІЇ ядерна реакція – «future» (0,071). У стимулу TECHNOLOGY ядерна реакція «computer» проявляється з більшою інтенсивністю: сумарний індекс яскравості (СІЯ) 0,178 («computer» 0,098; «computers» 0,078), крім того, виявлено ще одну ядерну реакцію – «progress» (0,058). У стимулу INNOVATION ядерна зона більш розгалужена, проте реакції мають однаковий ІЯ: «science» (0,040), «AI» (0,040), «change» (0,040), «future» (0,040), «new models of technology» (0,040), «and you – Philips» (0,040).

В периферійному компоненті АП важливо виділити навколоядерну зону, зону ближньої периферії, до якої відносимо реакції з вищим ІЯ або СІЯ в порівнянні з іншими реакціями периферії АП. Деякі реакції виражені різними формами лексем або різномовними лексемами, хоча мають спільність у денотаті. В цьому випадку головним маркером яскравості таких реакцій стає сумарний індекс яскравості, який виступає орієнтиром інтенсивності вираження ознаки та семантичної близькості лексем. Таким чином, у стимулу ТЕХНОЛО-

ГІІ в зону ближньої периферії включені реакції на позначення *майбутнього* («future» (0,030), «майбутнє» (0,030), «технології – майбутнє» (0,030) – СІЯ 0,090), *прогресу* («progressing» (0,030), «прогрес» (0,030) – СІЯ 0,060), *сучасності* («сучасність» (0,030), «сучасні» (0,030) – СІЯ 0,060), *штучного інтелекту* («штучний інтелект» (0,030) «AI» (0,030) – СІЯ 0,060), *цифровізації* («цифровізація» (0,030), «digitalization» (0,030) – СІЯ 0,060).

У стимулу TECHNOLOGY спостерігаємо дещо інакше, хоч і подібну картину. Лідером з точки зору вираження інтенсивності ознаки у ближній периферії виступає ідея *інновацій* («innovation» (0,039), «innovations» (0,019) – СІЯ 0,058), слова-реакції ближньої периферії «сучасність», «future», «PC», «it» (з ІЯ 0,039 у кожного), реакції на позначення штучного інтелекту («artificial intelligence» (0,019), «AI» (0,019) – СІЯ 0,038), *новизни* («щось нове» (0,019), «new» (0,019) – СІЯ 0,038) та *гаджетів* («гаджети» (0,019), «gadgets» (0,019) – СІЯ 0,038).

У стимулу ІННОВАЦІЇ в зоні ближньої периферії АП містяться реакції на позначення *майбутнього* («майбутнє» (0,036), «це майбутнє» (0,036) – СІЯ 0,072) і *прогресу* («progress» (0,036), «прогрес» (0,036) – СІЯ 0,072).

У стимулу ІННОВАЦІЇ лідером інтенсивності ознаки виступають реакції на позначення *новизни* («some new technology», «new ideas», «new technology», «new technologies», «new», «новий винахід», «щось нове», ІЯ кожної реакції 0,020 – СІЯ 0,143) і *технологій* («технології» (0,020) та інші вищезазначені – СІЯ 0,081).

Аналіз ядра і периферії АП стимулів показав, що фрагмент МКС респондентів (молодь 18 – 20 років, майбутні ІТ-спеціалісти, чоловіки, українці, жителі мегаполісу, носії української мови з рівнем володіння англійською мовою у якості незалежних користувачів), побудований з лексем TECHNOLOGII, ІННОВАЦІЇ, TECHNOLOGY, ІННОВАЦІЇ, має перехресну структуру, а елементи АП лексем накладаються одні на одні, мають спільні риси, хоча відмінності у сприйнятті цих стимулів з точки зору їх значень теж є. Так, значення лексем TECHNOLOGII та ІННОВАЦІЇ наближаються в свідомості респондентів одне до одного за ідеями *майбутнього* і *прогресу*. Спільним у значенні англійських стимулів TECHNOLOGY та ІННОВАЦІЇ є ідея *новизни*. Проте різномовні лексеми зі спільним денотатом у парах TECHNOLOGII – TECHNOLOGY, ІННОВАЦІЇ – ІННОВАЦІЇ не показують спільних рис в свідомості респондентів. TECHNOLOGII для респондентів пов'язані з майбутнім, прогресом,

сучасністю, штучним інтелектом, цифровізацією; TECHNOLOGY – це інновації, новизна і гаджети в свідомості опитуваних. ІННОВАЦІЇ виражають ідеї майбутнього і прогресу; ІННОВАЦІЇ для опитуваних – це новизна і технології. Це може свідчити про те, що різномовні лексеми хоч і називають одні й ті ж реалії в дійсності, проте в свідомості носіїв мають свої окремі значення і можуть не перетинатися асоціативними полями в зонах ядра і ближньої периферії. З іншої сторони виявлено, що стимули в межах однієї мовної системи наближаються за своїм змістом: TECHNOLOGII – ІННОВАЦІЇ (спільні ідеї – майбутнє, прогрес), TECHNOLOGY – ІННОВАЦІЇ (спільна ідея – новизна).

В межах аналізу денотативної частини лексичного значення стимульних лексем всі реакції співвідносилися з лексичними і асоціативними семами, таким чином були визначені актуалізовані семи стимулів. Семи лексичних значень були виділені на основі електронних тлумачних словників (1, 6). У стимулу TECHNOLOGII актуалізованою семою визначено сему «сукупність способів обробки або переробки матеріалів, виготовлення виробів, проведення різних виробничих операцій» (100% реакцій), а у стимулу TECHNOLOGY ця сема виявилась найменш актуальною («the methods for using scientific discoveries for practical purposes, esp. in industry / методи використання наукових досліджень для практичних цілей, особливо в індустрії» (12,77% реакцій), проте найбільш актуалізована інша сема, яка стосується конкретних виробів та технологій: «new machinery and equipment that has been developed using scientific knowledge or processes / нова техніка і обладнання, розроблене з використанням наукових знань чи процесів» (53,19% реакцій). У стимулу ІННОВАЦІЇ актуалізованою є сема «комплекс заходів, спрямованих на впровадження в економіку нової техніки, технологій, винаходів» (80,77% реакцій) в порівнянні з семою «нововведення» (19,23% реакцій), а у стимулу ІННОВАЦІЇ найбільш актуалізовано сему «the creating and use of new ideas or methods / створення і використання нових ідей або методів» (43,48% реакцій), тоді як сема «a new idea or method / нова ідея або метод» є найменш актуалізованою в свідомості респондентів (21,74% реакцій). Таким чином, в семантичній структурі різномовних стимулів у парах TECHNOLOGII – TECHNOLOGY, ІННОВАЦІЇ – ІННОВАЦІЇ спостерігаємо відмінні і спільні риси; стимули пари ІННОВАЦІЇ – ІННОВАЦІЇ за критерієм актуалізованості сем наближаються між собою, тоді як стимули пари TECHNOLOGII – TECHNOLOGY зовсім різняться.

В асоціативних полях стимулів за розподілом реакцій по семах також було визначено актуалізовані компоненти. Було визначено, що в усіх стимулах актуалізовані семи в цілому однакові, але в різних співвідношеннях. Найактуальніші семи – «об'єкти/предмети» (ТЕХНОЛОГІЇ 48,15%, TECHNOLOGY 48,81%, ІННОВАЦІЇ 30,77%, INNOVATION 21,74%) і «емоції/оцінки» (ТЕХНОЛОГІЇ 29,63%, TECHNOLOGY 27,66%, ІННОВАЦІЇ 30,77%, INNOVATION 17,39%). Суттєво актуалізованим компонентом у стимулу INNOVATION виявилась сема «дії» (19,57%), тоді як у інших стимулів цей компонент малозначущий і складає 2–3% реакцій від загальної кількості.

Аналіз конотативного компоненту асоціативних полів стимулів ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ, TECHNOLOGY, INNOVATION показав, що в свідомості респондентів вони представлені яскраво позитивними: відсоток реакцій з позитивними конотаціями в їх асоціативних полях складає більше 50%: ТЕХНОЛОГІЇ 55,56%, ІННОВАЦІЇ 65,38%, TECHNOLOGY 51,06%, INNOVATION 67,31%. Цікавим фактом виявлено те, що в асоціативному полі англomовного стимулу TECHNOLOGY зовсім не виявлено реакцій з негативними конотаціями, тоді як в АП українськомовного стимулу ТЕХНОЛОГІЇ він є, хоч і низький: 7,41%. Це зумовлено тим, що респонденти асоціювали технології зі словами, що позначають зброю, хоча ці назви носять науковий характер і більше пов'язуються з наукою та геймінгом, ніж з війною (реакції «Гаус пушка», «плазма гвинтівка»). Втім, очевидним стає, що в свідомості українських студентів ІТ сфери англomовний термін TECHNOLOGY має нашарування урочистості, позитивності, романтизму на відміну від українського відповідника ТЕХНОЛОГІЇ.

В межах дослідження різномовних стимулів важливим є аналіз мовного наповнення асоціативних полів. Виявлено, що в усіх АП досліджуваних стимулів присутні і україномовні, і англomовні реакції. Проте наявність чи відсутність таких реакцій не зумовлена тільки приналежністю стимулу до певної мовної системи. Так, в АП стимулу ТЕХНОЛОГІЇ превалюють українськомовні реакції (50,0%), тоді як у стимулу ІННОВАЦІЇ в АП більший відсоток англomовних реакцій (57,69%) в порівнянні з українськомовною компонентою (38,46%). У стимулів TECHNOLOGY та INNOVATION в АП значно більша кількість англomовних реакцій (40% та 82,61% відповідно), хоча українськомовні теж є (7% і 17,39% відповідно). Цей факт може свідчити про те, що, з огляду впливу екстралінгвістичного фактору професійної діяльності, у студентів-укра-

їнців сфери ІТ спостерігаються ознаки започаткування і розвитку набутого українсько-англійського білінгвізму.

Аналіз характеру асоціативних зв'язків у стимулів ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ, TECHNOLOGY, INNOVATION відобразив великий відсоток емоційно-оцінних зв'язків: ТЕХНОЛОГІЇ 20,69%, ІННОВАЦІЇ 37,04%, TECHNOLOGY 33,33%, INNOVATION 28,26%. Респонденти пов'язують ці концепти зі сподіваннями на майбутнє, покращенням світу, новизною та розвитком. В асоціативних полях стимулів також зустрілися реакції на позначення персоналій. Це, як правило, назви провідних компаній і спеціалістів сфери ІТ: Стів Джобс, Apple, SpaceX, Python, Starlink, rtx 5000 series, Elon Musk. Ремінісцентний зв'язок виявлений на ближній периферії стимулу INNOVATION: «and you – Philips» (ІЯ 0,040). Такі реакції доводять вбудову у свідомість респондентів рекламних слоганів, сталих виразів тощо, в даному випадку рекламного слогану компанії Philips: «Innovations and you – Philips».

Висновки. Аналіз асоціативних полів концептів «technology», «innovation», «технології», «інновації» дозволяє зробити такі висновки. Асоціативні поля досліджуваних концептів мають спільні і відмінні риси. У свідомості української молоді, студентів у сфері ІТ, технології пов'язані зі створенням машин і комп'ютерами, інновації – з майбутнім. Усвідомлення респондентів англomовних відповідників «technology», «innovation» дещо відмінне. У стимулу «technology» ядерна реакція «computer» проявляється з більшою яскравістю, ніж у українськомовного стимулу «технології», в АП наявна ядерна реакція «прогрес». У стимулу «innovation» ядерна зона більш розгалужена, містить реакції «science», «AI», «change», «future», «new models of technology», «and you – Philips». Фрагмент МКС респондентів, побудований з лексем «technology», «innovation», «технології», «інновації», має перехресну структуру, а елементи АП лексем частково накладаються одні на одні. Різномовні лексеми, які називають одні й ті ж реалії в дійсності, в свідомості носіїв мають свої окремі значення і можуть не перетинатися асоціативними полями в зонах ядра і ближньої периферії, а стимули в межах одної мовної системи, навпаки, наближаються за своїм змістом за спільними ідеями: «технології» – «інновації» за спільними ідеями майбутнього і прогресу, «technology» – «innovation» за спільною ідеєю новизни. Стимули пари «інновації» – «innovation» за критерієм актуалізованості сем наближаються між собою, тоді як стимули пари

«технології» – «technology» зовсім відмінні. Концепти «technology», «innovation», «технології», «інновації» в свідомості українських студентів ІТ сфери яскраво позитивні, англomовний термін «technology» має нашарування урочистості, позитивності, романтизму. В усіх АП досліджуваних стимулів присутні українськомовні і англomовні реакції, що свідчить про започаткування у респондентів українсько-англійського

білінгвізму. В АП досліджуваних концептів преважують емоційно-оцінні асоціативні зв'язки.

Перспективами дослідження є розширення вибірки стимулів із залученням найактуальніших понять сьогодення в сфері ІТ і респондентів за критерієм регіону проживання, віку, статі, а також проведення серії експериментів у різний час для дослідження динаміки в семантичній структурі і конотаціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний тлумачний словник української мови URL: <http://sum.in.ua/>
2. Боса В. Концепт «технологія» у контексті професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 15 (33). С. 95 – 107. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/7448/7492>
3. Дем'янець Ю. Д. Концепт «святий» та його лексикографічна інтерпретація. *Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]*. Сер. : Філологічна. 2012. Вип. 24. С. 55 – 57. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/925>
4. Зайченко О. В. Поняття "концепт", його загальна характеристика. *Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]*. Сер. : Філологічна. 2012. Вип. 24. С. 78 – 81. URL: https://www.researchgate.net/publication/365186898_Ponatta_koncept_jogo_zagalna_harakteristika
5. Кавалеров В. А. Концепт інновації: цілераціональний і креативний аспекти. *Перспективи*. 2011. №3. С. 54 – 57. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/8976/1/Kavaliarov.%202011.pdf>
6. Кембріджський тлумачний словник англійської мови. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/innovation>
7. Копера А. М. Методика дослідження особливостей відтворення концептів-емоцій у перекладах українською мовою англomовних художніх творів. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2021. № 3. С. 111 – 119. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/12985>
8. Осовська І., Кричун А. Компонентний дефініційний аналіз лексеми COSY. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 78, том 2, 2024. С. 193 – 198. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/78_2024/part_2/29.pdf
9. Плотнікова Н. В. Поняття "концептосфера" та "концепт" у сучасній лінгвістиці *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Т. 31(70), № 1(1). С. 91 – 96. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/1_2020/part_1/19.pdf
10. Сокаль Г. І. Вербалізація концепту "краса людини" в текстах англomовної художньої літератури. *Нова філологія*. 2013. № 56. С. 75 – 78.
11. Фрасинюк Н. Концепт, поняття, значення у їх взаємозв'язку та взаємодії. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32(71), № 4(2). С. 68 – 71. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_2/14.pdf
12. Шевченко Л. Л. Методика концептуальних досліджень. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. 2012. Вип. 9. С. 52 – 56.

REFERENCES

1. Akademichnyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy [Academic Dictionary of Ukrainian Language]. URL: <http://sum.in.ua/> [in Ukrainian].
2. Bosa V. (2023) Kontsept «tekhnohohiia» u konteksti pidhotovky maibutnix filolohiv zasobamy suchasnykh informatsiinykh tekhnohohii. [Concept "Technology" in the Context of Professional Training of Future Philologists by Means of Modern Information Technologies]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*. – Science Perspectives and Innovations, № 15 (33), 95 – 107. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/7448/7492> [in Ukrainian].
3. Demianets Yu. (2012) Kontsept «sviatyi» ta yoho leksykohrafichna interpretatsiia. [The concept of "saint" and its lexicographical interpretation] *Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"]* – Scientific notes [of the National University "Ostroh Academy"]. Sir.: Philological, 24. 55 – 57. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/925> [in Ukrainian].
4. Zaichenko O. (2012) Poniattia "kontsept", yoho zahalna kharakterystyka. [Concept "concept," its general characteristic] *Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"]* - Scientific notes [of the National University "Ostroh Academy"]. Sir.: Philological, 24. 78 – 81. URL: https://www.researchgate.net/publication/365186898_Ponatta_koncept_jogo_zagalna_harakteristika [in Ukrainian].
5. Kavalierov V. (2011) Kontsept innovatsii: tsileratsionalnyi i kreatyvnyi aspekty [The concept of innovation: the general and creative aspects]. *Prospects*, 3 (49). 54 – 57. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/8976/1/Kavaliarov.%202011.pdf> [in Ukrainian].

6. Kembridzhskiyi tlumachnyi slovnyk anhliskoi movy. [Cambridge Dictionary] URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/innovation>
7. Kopera A. (2021) Metodyka doslidzhennia osoblyvostei vidtvorennia kontseptiv-emotsii u perekladakh ukrainskoiu movoiu anhlomovnykh khudozhnikh tvoriv. [Research Methodology for the Emotion Concepts Reproduction of the English Artistic Works in Ukrainian Translations] Naukovyi visnyk Pivdennoукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, № 3. 111 – 119. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/12985> [in Ukrainian].
8. Osovska I., Krychun A. (2024) Komponentnyi definitsiinyi analiz leksemy COSY [Component Definitinal Analysis of the Lexeme COSY]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. – Topical issues of humanities, 78 (2). 193 – 198. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/78_2024/part_2/29.pdf [in Ukrainian].
9. Plotnikova N. (2020) Poniattia "kontseptosfera" ta "kontsept" u suchasni linhvistytsi [«Concetosphere» and «Concept» in Modern Linguistics] Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. – Scientific notes of the Tauride National University named after V.I. Vernadsky. Series: Philology. Social communications, 31 (70), 1 (1). 91 – 96. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/1_2020/part_1/19.pdf [in Ukrainian]
10. Sokal H. (2013) Verbalizatsiia kontseptu "krasa liudyny" v tekstakh anhlomovnoi khudozhnoi literatury [Verbalization of the concept of "human beauty" in the texts of English-language fiction] Nova filolohiia. - New philology, 56. 75 – 78. [in Ukrainian].
11. Frasyuniuk N. (2021) Kontsept, poniattia, znachennia u yikh vzaiemozviazku ta vzaiemodii. [Concept, Notion, Meaning in Their Relationship and Interaction] Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriya : Filolohiia. Zhurnalistyka – Scientific Bulletin of Taurida National University named after V.I. Vernadsky. Series: Philology. Journalism, 32(71), 4(2). 68 – 71. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_2/14.pdf [in Ukrainian].
12. Shevchenko L. (2012) Metodyka kontseptualnykh doslidzen. [Methods of conceptual research] Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanov. Series 10: Problems of grammar and lexicology of the Ukrainian language, 9. 52 – 56. [in Ukrainian].